# Baron Sjelfklok och Fröken Granlaga

---

## Förord till den elektroniska utgåvan

Denna komedi av **Johan Stagnell** (1711-1795) har digitaliserats för **Dramawebben** samt i januari 2013 anpassats för Projekt Runeberg av Ralph E.

Hufwud-Personerne.

Baron SJELFKLOK -- kär i Fröken Granlaga. Baron ALFVARSAM --- Baron Sjelfkloks Medfriare. Herr NICANOR --- Fröken Granlagas Fader. PETER --- Baron Sjelfkloks Dräng. LASSE --- Baron Alfvarsams Dräng.

Fröken GRANLAGA. Fru LUCILIA --- Deß Moder. GRETA --- Fröken Granlagas Kammar-Piga. Gamla BRITA.

Några Handtwerkare. Åtskilliga Personer på ett Caffé - Hus.

Första Öpningen. Företal. Peter til Åskådarena. Under fyra ögon will jag säja Er, godt Folk, dock inga ord efter mej, at den som ska tjena hos min Herre, måste antingen wara så lärd, at han ser alt det, som aldrig kan synas, eller så full af tro, at han på den kan lefwa ett halft år utan kostpengar, och må bäst, när magen af hunger tjuter hwart annat dygn som en Ulf, och bullrar som en Gardes- Trumma, samt tro at det är hälsosamt för bröstet, löpa ärender om wintren med skor utan sålor: Ty alt det, som min Herre sätter sig före, och alt det han will, måste wara rätt, och ska werkställas, om det än wore aldrig så galet, så at, när han will köra i släda i Nötemånen, jag strax måste spänna före, men då Hästen icke orkar åstad, så heter det ej: Jag ser det går icke ann; utan, spänn ifrån igen, jag finner intet nöje at åka i dag. Och då han will göra Bal åt de förnäma, så måste genast all ting beställas, fast han har hwarken Credit, eller pengar; Och änskönt jag wet förut, at ingen ting blir utaf, så råda ändå både rygg och öron mej, at icke såja många ord emot, utan tro at det redan är färdigt. Det kunde lik- wäl wara annorlunda, om han bara lät någon säjasig, och togo råd af andra: ty jag ser ofta, utan at berömma mej sjelf, huru galna hans befallningar äro, men måste dock wara både dum och blind. Men tyst! der kommer min Herre. Första Inträdet. Baron Sjelfklok. Peter. Baron Sjelfklok. Hwi står du här, din slyngel? Befalte jag icke, at du skulle fråga, om Gulldosan är färdig, och strax komma tilbaka, och likwäl står du här och sqwallrar? Peter. Sagta. Slyngel, til frukost, Skurk til mid- dag, och Carnali til aftonward. Nog må jag bli fet. Högt. Ja, jag språng, Herr Baron, så at jag stu- pade, hwilket syns med permision på min näsa ännu, och då detta goda folket började le åt mej, så kunde jag icke utan be dem lagom göra narr af en Barons kammartjenare, och icke undra, at jag skyndade mej at uträtta mina ärender, som har en så god Herre, hwars make icke fins i hela stan. Baron Sjelfklok. Har du Dosan med dig? Peter. Nej. Baron Sjelfklok. Hwi så icke? Peter. Efter Herr Baronen will ha henne så tunn, at hon blir genomskinlig, så kan hon icke hålla.Baron Sjelfklok. Så gack och tag Guldet ifrån den prackaren, som ej förstår at göra ett stycke fint arbete. Peter. Sagta. Alla, förutan min Herre, såge, at det war omöjeliget; och nu måste han betala det arbetet, som fåfängt är anwändt. Baron Sjelfklok. Än huru är det med minParade - wagn; är den hos Ställmakaren färdig? Peter. Nej. Baron Sjelfklok. Hwarföre icke? Peter. Sen han efter Herr Baronens föreskrift hade gjort honom halffärdlg, så såg han, at 4 par hästar icke skulle draga honom utur werkstan, mindre på gatan, derföre lät han bli, och will nu ha betalning för wirket, han förderfwat, och Gesällernas dags- penning. Baron Sjelfklok. Ja, han skall wäl hafwa ett — — — — Gack ock bort til Secretaire Ölfläck, och bed honom kom- ma hit, han skall resa ut och sälja milt Gods, och föra in penningarne. Peter. Då får aldrig Herr Baronen

något öre igen af honom, ty alla wera, at det är en bedragare, ochhälst nu, sen han lärt den konsten, at förwandla Ban- co- Sedlar i Öl. Baron Sjelfklok. Bry dig icke, utan gack åstad, eljest skall din rygg betala ditt raisonnerande. Peter. Sagta: Och Baronens pung hans sjelfklokhet. Går ut. Andra Inträdet. Fröken Granlaga. Greta. Fröken. Greta! Greta. Hwad befalles? Fröken. Det är underligt', at du, som redan tjent mig ett halft år, och så ofta fått både bannor och mer för din wårdslöshet, aldrig skall blifwa bättre. Men jag ser, det är sant, at den som är slagen til halföre, blir aldrig ducat. Sitta icke nu åter igen uti min Nåldyna 2 stycken Knappnålar, den ena krokug, och den andra färdig at falla ut, och Poudre - asken står ju ett halft finger längre ut, än han bör? Ja san- nerligen will det wara ett starkt sinne, som af så många förtretligheter, som detta halsstarriga folket gör en, icke skall få slag. Greta. Går och sätter til rätta. Nu är alt til rätta igen.Fröken. Greta! Greta. Hwad befalles? Fröken. Se på wäggen. Greta. Ja, jag ser. Fröken. Hwad ser du? Greta. Ingen ting. Fröken. Ja, det är dig, din slyna, icke olikt. Kan du icke se, at en fluga skämt ut sig på tapeten, och en mygga är söndertrampad på golfwet, som upwäcker mig en wäm- jelse, at jag tycker det stinker kring hela Cabinetet. Men jag tror, du har mist både lukt och smak, så at jag hade måst för din wårdslöshet åter skämmas, om någon främmande kommit, förr än jag förut warit här inne. Fort efter min Swampdosa. Jungfrun kommer, torkande sig i ögonen, snyftar, och har i höpenheten tagit Snusdosan, den hon gifwer åt Fröken, Fröken med en hotande röst: Gack, och kom aldrig mer för mina ögon. Fröken allena. Jag skulle i denna stund göra mig af med henne, och således slippa så mycken förtret; men hwad är at göra? Man byter gerna ondt i hälften wärre: Hon hardock, det stackars kräket, den meriten, som är så rar hos andra, at hon kan tiga; och huru skulle jag wäl eljest, när jag wille, få tala med gamla Brita, som ofta är mig nödig, om icke hon wore mig så trogen? Ropar åter: Greta! Greta. Hwad befalles? Fröken. Hwilken tycker du är wackrast och artigast, antin- gen Baron Sjelfklok, eller Baron Alfvarsam? Greta. De lära wara wackra bägge twå. Fröken. Hwad är det för swar, de lära wara wackra bäg- ge twå? Greta. Åro de icke bägge Baroner? Fröken. Jo wist äro de Baroner; men derföre kunna de ju wara både fula och wackra, både kloka och dumma. Säg, hwilken tycker du är bäst? Greta. Och bägge twå utaf gammal Adel? Fröken. Jag frågar icke derom: ty ofta finner man ibland de nya familierna dem, som öfwergå de gamla uti bå- de wett och skickelighet: och twärt om, af de gamlas afföda sådana, som bruka sina förfäders dygder och me- riter, som en nattråck, at skyla sina egna fel.Greta. Ha de icke bägge penningar? Fröken. Jag får dock intet swar på min fråga. Jo, nog säges det så; men de kunna icke uträtta det, som jag will weta: ty ofta finner man de fläste penningarne hos de större wrak, som kunna tjena hwarken sig eller an- dra. Swara fördenskull på min fråga. Greta. Jag har icke sett på dem: ty min salig Mor, frögde själen, förböd mig och min Syster, at nånsin se up, när Manfolk war inne; och derföre har jag icke sett dem längre, än, med permission sagt, til knän. Fröken. Ha, ha, ditt enfaldiga tok: icke längre än til knän? Sen I icke längre up, så lärer både du och din Sy- ster få krypa Nunnor i jorden. Greta. Nej men, jag hoppas, så wäl som min Syster, slippa den förtreten. Fröken. Är hom gift då? Greta. Nej men, utan hon fick barn i fjol med en af Herrskapets Laqueyer. Fröken. Hwad Baron Alfvarsam angår, så talar han li- tet, men rätt förnuftigt, så at det nog synes, han ä- ger wett, och äfwen är af sådana medel, at han kanhederligen försörja sig, samt föra en så fullkomlig stat, som dess sysla kräfwer; men se på hans klädedrägt, som han aldrig ändrar, förr än modet är öfwer år gam- malt: ty jag mins, at han gick med en stor Pung i Peruquen, när de andre ej brukte dem större, än en lagom snusdosa nu förtiden: fast han sedermera fått en mindre. Och bär han än ett Spanskt rör, som är lagom at stödja sig wid, då de nymodigaste likwäl ä- ro så långa som Cavaillererne sjelfwe. Hatten bär han sällan under armen, ty han säger, den är gjord åt hufwudet. Och Plumager sätter han aldrig uti ho- nom, utan lemnar dem til Små - Herrarnas uniform. Och han har gått med medelmåttiga Skospännen, när andra brukt dem stora, som sexmarksplåtar. Greta. Så är det der af, man skall lära känna, hwad fol- ket duger til? Det war icke under, at min Syster war lyckelig: ty hennes Mårten Dagsömn hade altid fjädrar, eller blomasier, hwad det heter, i hatten, och gick med en staf, som en kyrko - wäktare. Fröken. Ja wist skall man se efter kläderna. Och Baron Sjelfklok har sina egna moder, både i tal, i gång och kläder, så at han kommer mig före, som den der wore skapad, at altid finna up något nytt och artigt, hwar på ock alt hans tal går ut, huru han funnit up, nu ett sätt i kläder, nu en smak på mat, nu en o- wanlig dryck, nu en nymodig gång, nu en skickelighet i bugande, och nu en artighet i dans, så at den, som blir hans Fru, kan med skäl blifwa den aldranymo- digsta, efter han finner up alt. Greta. Men har han då icke funnit up något nytt mode i annat?Fröken. Hwad annat? Greta. Fröken wet wäl, hwad

jag menar. Fröken. Du kommer altid med dina dumma quéstioner. Greta. Ja, jag tänkte, efter alt skall wara på nya mo- det, så — — — — — Fröken. Håll mun med ditt Så, och lät det wara nytt el- ler gammalt, så skall jag, om jag får råda sjelf, haf- wa Baron Sjelfklok, och om min Far, som är por- terad för Baron Alfvarsam, will twinga mig, så skall jag nog igenom min Fru Mor, och gamla Brita, drilla min wilja fram, på ett sätt eller annat. Greta. Hwad will Fröken göra, om Herren säger nej? Fröken. Bry du dig ej derom, utan laga, at jag får tala wid gamla Brita. Greta går ut, men kommer strax in igen, och säger: Skräddaren, Skomakaren, och Perukmakaren, som alla ha arbete för Fröken, äro här utan för, och begära få den äran, at tala wid Fröken.Fröken. Lät dem komma in allesammans, och gack du imed- lertid och gör som jag befalte. Hon går ut. Tredje Inträdet. Fröken, Skomakaren, Skräd- daren och Perukmakaren. Fröken. Mästare, will ni nu taga märke til en Robe ronde? Skräddaren. Ja gerna. Fröken. Men ni måste då taga handskar på Er, at ni icke rörer mig med bara handen. Skräddaren sagta. Jag undrar, om hon altid är så ömskint, eller om man altid skall taga med hand- skar. Högt: Jag har inga handskar med mig, efter de aldrig plåga fordras. Fröken. Så får ni gå bort til en annan gång. Skräddaren sagta. Jag ger hin at löpa deras april, och få heta Mästare på köpet, då Lärepojkarna rättnu få heta Herre. Går ut, och gör en missnögd Compliment.Skomakaren. Nu är nådig Frökens Skor färdiga. Fröken. Har ni gjort dem sjelf? Skomakaren. Ja, hwart styng. Fröken. Med så smutsiga händer? då kan jag aldrig utan wämjelse sättja dem på min fot: Derföre kan ni taga dem tilbaka. Skomakaren. Wisar en twär mine, går något plumpt ut, och säger för sig sjelf: Ar hon så äckelmagad, så få wäl hennes wälborna fötter wara utan skor, tils hon först fått bot för magen. Perukmakaren. Här har jag en så skön Peruk, at dess make knapt skall finnas i hela Stockholm. Fröken. Lät mig se. Och när hon får se honom, säger: För folk, som är mindre skarpsynt, än jag, kan ni så berömma edra waror. Si, i den låcken är säkert 10 eller 12 hår mer, än i den, som swarar deremot: och den bouclen hänger ju en half nagel bredt längre neder, än den andre: och si den är fäst med en liten, och den andre med en stor nål.Perukmakaren. Tu eller try hårs skillnad i en låck kan wäl icke synas. Fröken. Det är nog, jag will at de skola räknas. Perukmakaren. Och at låcken hänger längre ned, fast jag icke kan se det, kan ändras med ett kam - tag. Fröken. Jag tål ingen wårdslöshet. Perukmakaren. Om nålen är liten eller stor, gör ju intet til saken, ty hon synes icke. Fröken. Nog, at det icke anstår mig; utan behåll Er Peruque. Perukmakaren. Hugar sig med något indifferent mine, går bort, och säger sagta: Får hon ingen Peruk, förr än han göres af räknade hår, så får hon gå med skallot hufwud, tils h — h — — slår sig på wår profession. Fjerde Inträdet. Greta, Peter, gamla Brita. Peter. Lyfter litet på hatten, tar Greta i handen, och säger: Si, god dag Jungfru,, ska wi mötas här? tack för sist här om qwällen.Greta Fy, Er lymmel, så måtte ni weta, at I har folk at tala med, och icke edra gelikar, och låta mig, se- dan jag redan warit ett halft år i staden, slippa heta Jungfru; och då Baronen sjelf kallar mig Mamsell, så behöfwer jag icke wara Jungfru för er, hwilket en flicka om 13 år räknar för en skam här i staden, och jag mycket mer, som snart är 20. Peter. Förlåt mej, Mamsell, jag wiste icke, at Hon för- lorat fin I — — — — Greta. Förlora mig hit, och förlora mig dit, så räknar jag det ordet Jungfru för ett skälsord. Det må ni weta Munsiör Peter. Peter. Ett ord så godt som tio, Mamsell. Inga Mun- siörer, utan antingen Herr Munsiör, eller rätt och slätt Herre: ty jag tjenar hos en Baron; och fast Hon fått kläppar i öronen, så får hon wäl ändå wara lagom dryg: ty hon borde heller ha dem om fötterne, så tor- de hon springa mindre ute på förtjenst om qwällarna, sen Fröken gått och lagt sig. Greta. Håll er mun, eljest skall jag laga, at ni får af Baronen en klappad tröja. Peter. Jag tror, at wi qwitta med hwar andra, eljest lagar jag, at Fröken får weta, huru Mamsell går på krypskytteri om nätterna. Men alfwarsamt, hwart ska Mamsell gå?Greta. Jag går och kikar efter en gammal hustru, som wid denna tiden plägar gå här förbi. Peter. Tör hända, at det är gamla Brita med den kro- k@nte foten, som är ofta mer syslosatt, än Mäklarne på Börsen. Greta. Ja, just den är det. Men min Herre behagar på- minna sig, at, när han talar med folk, och nämner något, som fot, ben, sko, eller, med ett ord, alt hwad som är nedan för knän, så bör han säga per- mission. Peter. Tack för god lärdom. Men behöfwer man då in- gen permission til nagot annat? Greta. Far wäl! här kommer hon. Wälkommen Mor! jag har länge wäntat på Er. Fröken mår icke rätt wäl, hon längtar efter några af edra äplen. Peter för sig sjelf. Du säljer äplen, din gamla råfferska, at du borde malas til krut för omaket. Brita. Med en korg på armen, och en halm- hatt på hufwudet. Ja, så har jag ock äplen så sköna nu, at ett enda skall kunna bota Fröken mer, än alla Stockholms Ap- teker. Ska jag gå up?Greta. Ja wist. Men gå igenom bakporten, och sedan den lilla trappan up, at icke Herren möter er: ty han börjar redan hålla er gång misstänkt; men Frun ser er gerna.

Brita. Då har det ingen nöd, ty när en Qwinna altid kan sticka ut ögonen på twå Karlar, så kunna wäl twå Qwinnor förblinda en Karl, om han än wore aldrig så skarpsynt. Femte Inträdet. Fröken, Brita. Fröken. Hwar har I warit så länge? jag har så längtat ef- ter er: och i dag mår jag icke särdeles wäl, jag är så full af tankar. Brita. Jag har haft något at beställa desse dagar, ty den- na tiden måste man, när Tyskarna komma, skaffa sig gods in, och nu har jag sköna äplen, at om Nådig Fröken will ge godt handsöl, skall jag leta ut dem, som äro så kosteliga, at de aldrig skola ätas bättre. Tar fram åtskilliga, men får Fröken ett i synnerhet, och säger: Detta ska Nådig Fröken behålla för sig sjelf, och förr än det är alt upä@ret, skal Nådig Fröken finna sig bät- tre i hufwudet, och tilstå, at jag bättre förstår at curera sjukdomar, än mången som har Doctors- Bref.Fröken. Det går i portgången. Tag dessa 6 pieces, och gå bort, men kom snart igen. Hon går, men möter Herr Nicanor i trappan. Sjette Inträdet. Herr Nicanor, Brita. Herr Nicanor. Hwem är det, som går i trapporna? Brita. Det är en gumma, min Söta Herre lille, som will fråga, om Nådig Herrskapet will köpa Ostron, så har jag nu fått dem så sköna, som de nyss wore tagna u- tur sjön, och så utwald Hummer, som den skall fin- nas wid Uddewalla, och Statiner - äplen, så friska och klara, at de kunna gömmas tils frugt blir igen, om Nådig Herrskapet behagar ta utaf dessa på prof. Räcker fram korgen. Herr Nicanor. Stryk icke här i trapporna, din Kopplerska, i mör- kret, ty hwad man will köpa, kan man få dig föru- tan, och är mitt råd, at du icke mer låter se dig här: ty man har redan lärt känna dig och dina likar, at i bjuden äplen ut; men hafwen dock andra waror fala. Brita. Ach! hwi är Nådig Herren så onådig i dag, som plä- gar wara mild och from, som en ängel. Herr Nicanor. Inga historier, utan fort hädan. Och jag säger dig, at om du flera gånger kommer igen, betjenterne skola piska dig utför trapporna.Brita. God natt, min Söta Herre! Sagta: Derföre kom- mer jag wäl igen: ty jag och mitt slägte äro som swinen, som, fast de en eller annan gång få hugg, gå dock tilbaka dit, der de få äta. Och då Frun och Fröken ge mig mat och pen- ningar, så kan jag altid tåla Herrens bannor, som så sällan råkar mig. Högt. Ach! si, der kommer den wälsignada Frun. Sjunde Inträdet. Fru Lucilia, Brita. Fru Lucilia. Ar ni nu här, Mor? Brita. Jag gick hit, at höra om Ers Nåd hade något at befalla; men råkade så olyckeligen Herren i trapporne, som bannades, och sade, at Drängarne skulle piska ut mig. Fru Lucilia. Gifwer henne 5 Sexstyfrar, och säger: Gif Er man tilfreds, det har ingen nöd. Kom snart igen. Nu har jag ingen tid: ty jag hörer Her- ren komma. Åttonde Inträdet. Herr Nicanor, Fru Lucilia. Herr Nicanor. Jag är så förargad, Mitt Hjerta, öfwer denna Kä- ringen, som löper här i huset: ty förutan det, at så-dane förleda folket til en och annan odygd, så hafwa de ock ofta ärender, som äro än farligare: och fruk- tar jag mäst, at hon lismar sig up til wår Dotter; men jag lofwade låta piska henne utur huset, om hon kommer oftare igen. Fru Lucilia. Ach! det war alt för wäl, Min Ängel: ty jag har ofta fruktat det samma, och derföre altid wist af hen- ne, med förbud, at någonsin släppa henne in; men det förgiftiga folket, som är olydigt i alt, låter lika fullt up: dock hoppas jag, at hon nu blir borta. Herr Nicanor. Men, Mitt Hjerta, mig tyckes, at wi ju förr ju heller böra göra slut i den ansökan, som Baron Alf- varsam gjort om wår Dotter, efter wi på intet bät- tre sätt kunna slippa Baron Sjelfklok, som aldeles icke är tjenlig til Man åt henne: ty du west, at hon är så onödigt granlaga, at hon icke en gång tål, det tofflorne stå den ena natten en hårsmån längre åt- skilde än den andra; kan dåna, om Jungfrun tar hennes Snusdosa med wänstra handen; och är färdig gifwa up andan, om hon märker ett weck på gardinen. Och Baronen på sin sida är så egensinnad och sjelfklok, at han will hafwa alt efter sitt hufwud, som han in- billar sig äga mer förstånd, än alla andra, så at de säkert aldrig lefwa wäl tilhopa. Men Baron Alfvar- sam åter igen äger så mycket wett, at han kunde med- dela andra, och likwäl sjelf hafwa nog, och kan med sin stadiga beskedelighet öfwerse, och i småningom rät- ta hennes fel, så at hon med honom kan blifwa både nögd och lyckelig. Fru Lucilia. Det är sant, Min Ängel; och fastän Baron Sjelfklok på alt sätt ställer sig in, så har jag dock dégoûtför hans enwisa och sjelfkloka hufwud; men Baron Alfvarsam, som icke gör något wäsende af sig, utan går så jämt och beskedeligt fram, har werkeligen wun- nit préferencen hos mig. Herr Nicanor. Jag will dock icke gerna twinga henne i denna sa- ken, som i sig sjelf är så öm, utan lemna henne sitt fria wal, så wida hon någorlunda låter förnuftet rå- da, och tager sina Föräldrars goda och wälmenta fö- reställningar til efterrättelse. Fru Lucilia. Ja det är bäst: ty det är samwetswerk, at twinga sina barn, at giftas med dem, som de icke hafwa tyc- ke före. Så gjorde mina Föräldrar, det wet du bäst. Derföre lyckades det ock. Herr Nicanor. Det kan så wara; dock är Föräldrarnas pligt, at tilse, huru barnens tycke är grundadt på dygd och skickelighet, och ej låckas af något lysande gyckleri, som snart intager ett ungt och flygtigt sinne. Til exempel: En Flicka blir derföre kär, at en med ett wäl städadt hår,

Plumager i hatten, qwarters långa Skospännen, Näsduken en half aln utom fickan, Hårpung stor som en gammaldags fönsterruta, talar ganska mycket, dock utan iñehåll, och på knä kan kyssa hennes hand, samt med tusende Fransyska eder bedyra, at aldrig någon til- förne rört hans sinne, och hon är den endaste, som har hans lif och död i sina händer; fast han hos nä- stan oräkneliga swärjer det samma, och kan dessa ofta upräknade läxor utan til, som en hwardags-wisa. Jag säger, om ett ungt sinne blir af en sådan intaget, skall det då hafwa sitt fria wal? Är då icke Föräl- drarnas skyldighet, at föra henne på bättre tankar, när de se, at deras lycka tilhopa ej blir waraktigare, än Poudret i hans hår.Fru Lucilia. Ja det är ock sant, Min Ängel: ty de unge se ger- na efter det, som utwärtes lyser, och rörer sinnen närwarande; men för framtiden äro de så litet be- kymrade: derföre ligger det werkeligen på Föräldrar- nas answar, at öpna deras oförståndiga ögon. Men si, der kommer hon; det är bäst, at höra hennes e- gen urlåtelse. Fröken Granlaga kommer in med en glad mine, sjungandes, och wet ej, at För- äldrarne äro tilstädes. Nionde Inträdet. Herr Nicanor, Fru Lucilia, Frö- ken Granlaga. Herr Nicanor. Det är mig kärt, Min Dotter, at du är så Instig. Det lärer betyda dig någon god tidning. Eljest är din Moder och jag komna hit, at höra din egen utlåtelse öfwer den anständiga och hederliga ansökan, som Ba- ron Alfvarsam gjort, at få dig til hustru. Och som han icke allenast är en artig och förståndig man, som med beskedelighet wet at omgås med alla, hwarige- nom han wunnit ett allmänt tycke, och dessutom är så bemedlad, at han på skickeligt och anständigt sätt kan underhålla och föra sig up: så har jag beslutit, at icke lemna ett så hederligt tilbud, utan låta honom winna sin åstundan; men will likwäl förut höra ditt eget yttrande, på det du ej sedermera må klaga öf- wer något twång, förmodande, at ditt tycke ej är e- mot din Faders wälgrundade wilja. Fröken. Darrande, ser med ett bedröfwadt ansigte på sin Mor, och sedan hon litet häm- tat sig, swarar med halfbrutna ord:Ja — — — Jag tack — — tackar mina kära Föräldrar, för den omwårdnad, de draga för min wälfärd; och som lydiga barn altid böra ärkänna Föräldrarnas wil- ja för sin lag, så måste äfwen ock jag wara nögd med det, som min kära Far säger sig redan hafwa beslu- tit. Men — — — Herr Nicanor. Hwarföre så häpen, min Dotter? eller hwad will det men betyda? Fröken. Ach! min hjertans Pappa, jag, som ingen ting min- dre tänkt på, än at giftas, utan fast i mitt sinne be- slutit,at lefwa ensam all min tid, kunde icke annat än häpna, då jag fick höra, at mina Föräldrar redan hos sig afgjort, at gifta mig med Baron Alfvarsam. Herr Nicanor. Det är wäl icke än aldeles afslutit, derföre wille wi höra dina egna tankar. Men at du beslutit, at al- drig giftas, är mer än obetänkt: ty hwad will wäl blifwa af, när jag och din Mor, bägge ålderstigna, snart lägga ögonen tilhopa? Då måste ditt arf under Förmyndares händer, som merendels förstå at så skrif- wa räkningarne, at de til slut behålla både hufwud- stol och ränta. Eller om du ock skulle af Öfwerheten winna den förmonen, at blifwa myndig förkla ad, och således hafwa frihet at förestå din ägendom sjelf; så är det likwäl äfwentyrligt at lefwa allena, hälst i dessa tider, som med en mängd odugeligt folk äro up- fylde, hwilkas förnämsta tankar gå der på ut, huru de måga gillra för ett oskyldigt Fruntimber. Ty om det är förmöget, så törsta de efter dess penningar, at der med betala sina räkningar på Kållare, Caffé - och H — — hus. Är det åter fattigt, så står dess dygd för slika rof-foglar i fara. Och om en sådan Flicka änd- teligen är så lyckelig, at kunna nudgå deras snaror;så kan hon dock icke stoppa dem munnen til, som på alla offenteliga ställen utblåsa sina förtjenster, hwar- ibland de förste och största altid äro, huru de wunnit förmon hos Fruntimber, då den oskyldigsta gerna blir satt i främsta rummet; emedan det altid hålles för en större heder, at bestorma och intaga en fästning, som af andra hålles för oöfwerwinnerlig, än at intaga en öpen fläck, utan bom och portar. Fröken. Ja, jag nekar icke, min hjertans Far, at ju alt sammans är sant; men — — — Ser på sin Mor. Herr Nicanor. Hwad menar du, min Dotter, med ditt halfbrut- na men? Fru Lucilia. Jag tror, Min Ängel, at det är bäst, låta henne få litet tid at besinna sig, då hon wäl tör finna sig bättre uti en sak, som nu kommit henne för hastigt uppå. Herr Nicanor. Ja, jag will då lemna dig tid tils i morgon, då jag utan men will hafwa din rena utlåtelse. Andra Öpningen. Första Inträdet. Fröken Granlaga, Greta. Fröken. Ach Greta, jag är af ängslan så betagen, at mitt hjerta sitter lika som spändt i klåfwar, och will brista i stycken. Så snart man får en liten fägnad,så blir dess sötma af sorg så bitter, at man ej mer kan smaka dess ljuflighet. Greta snyftar och gråter. A — — a — — ach! min Nådiga Fröken. Fröken. Hwad gråter du före? Greta. Jag fruktar, at här åter är någo ondt å färde. Fröken. Ja wisserligen, mer än jag kan nämna — — Greta. Ach, jag dör! Fröken. Rätt som jag fick det ena äplet af gamla Brita, hwaruti Baron Sjelfklok lagt en billet - - Greta. Ach, mitt hjerta är redan sprucket! Fröken. Der uti han försäkrar, at alt dess nöje består uti at äga mig. Greta. Och det ena stycket sitter uppe i halsen! Fröken. Och

förklarar sig hysa få mycken wördnad och ten- dresse för min person, at det är honom impossibelt, utan mig kunna lefwa, samt at han heller will un- dergå tusende dödar, än förlora denna sin åstundan. Greta. Å Gu sinne den Baronen!Fröken. Så kom min Far, och sade, at han beslutit gifta mig med Baron Alfvarsam, och har ej gifwit mig längre betänke - tid, än til nu i dag, då jag skall yttra mina tan- kar. Jaka will jag icke, och neka törs jag ej. Och lika mycket, ty det sker ändå; emedan min Far be- sinnar sig länge, och den resolution han sedan fattar, går han ej ifrån. Men förr än jag skall hafwa Ba- ron Alfvarsam, skall jag taga lifwet af mig sjelf. Greta. Kan Fröken då få Baron Sjelfklok? Fröken. Nej men, du har rätt. Slikt hörer icke wårt kön til: ty det är endast Cavaillererne, som för kärlek skola hänga och dräpa sig sjelfwa. Greta. Ja, det är wist, jag har läst många slika löften; men aldrig än sett något sådant Lik. Fröken. Men wi böra bruka intriguer, hwar med wi bäst komma til rätta. Och det är min lycka, at jag har min Mors medhåll. Greta. Men mån tro, at Baron Sjelfklok är så rik, som Baron Alfvarsam? Fröken. Jo wist är han rik. Jag har hört honom icke en, utan hundrade gånger, säga, huru han wäntar ifrån sina Gods, nu tio, nu tjugu tusend plåtar, som In- spectorerna upburit af hans räntor. Och om han ej hade penningar, huru skulle han wäl då kunna föra sig up, som han gör, och gifwa mig så kosteligaprésenter? så at jag icke twiflar på hans förmögenhet i den puncten. Greta. Men twiflar då Fröken på hans förmögenhet i nå- gon annan punkt? Fröken. Åter Historier igen! Hwad kommer det dig wid, hwarpå jag twiflar? Greta. Jag frågar bara så. Fröken känner wäl wårt kön, at det är frågewist. Men fi, der kommer Baronens Peter. Jag skall så oförmärkt låcka utur honom, i hwad stånd Baronens medel äro. Andra Inträdet. Greta. Peter. Greta. Rätt wälkommen! Jag stod sannerlig här och tänk- te på Er. Peter. Jo, jag tror nog, at de mäste tankar, som Ni ha, Ni gode Mamseller, så gå de ut på Manfolk. Men hör, Mamsell, ett ord på ära och redlighet:at ni må slippa heta Mamsell, och jag Herr Peter, så lät oss i mörkningen sluta kuntrakt, at kalla hwar annan Du, och sen bekräfta det med en kraftig kyss.Greta. Det må så wara med det förra, allenast det icke sker, när någon är tilstädes, utan oss emellan; och hwad det senare angår, så har jag ändtelig fler igen; men jag fruktar, at någon får se det, derföre wilja wi wänta med det, til en annan gång. Peter sagta. Det är ingen skam til; bon- de - högfärden gäser öf- wer. Du will wara stor, och har icke längre warit i stan, än at du ännu luk- tar fä. Högt. Ja, jag märker, at du redan lärt den kon- sten, at wara skygg i dagsljuset; men torde hända, om wi råktes i en gränd något senare, at du wore mera saktmodig. Dock lika mycke, jag kan säja dej, min Höna, at jag håller af dej, som en Skönhet sitt smin- ke-flor, och en Sprätthök at swärja på Franska. Jag war eljest utsänd ifrån Baronen, at höra, huru Frö- ken mår, och efter jag nu fann dig här, så behöfwer jag inte gå längre. Greta. Nog mår Fröken wäl. Men — — — Peter. Hwad men? Greta. Jag borde wäl tiga, men det är omöjeligt, at ej säja för dig, sedan du sagt, at du håller af mig.Min Fröken och din Baron hafwa ett godt öga til hwar annan, det west du wäl? Peter. Wist måste jag weta det, ty först gör min Baron ingen ting, som han icke frågar mej til råds om, fast han ändå altid gör efter sin wilja, och sen har jag mången natt fått gå til klockan 12, och passa efter bref under Frökens fönster, fast än det warit wäder, at en åkare - märr kunnat frysa ihjäl. Greta. Men jag undrar, hwad de ha så mycket at skrif- wa, när de så ofta talas wid. Peter. Det är nästan ett och det samma i alla brefwen, fast inte med samma ord, och går derpå ut, huru hon är den endaste, som rört hans hjerta; huru hans lif och död står i hennes händer; huru hon med ett ord kan göra honom den lyckligaste, eller olyckligaste i werlden; huru han utan henne aldrig kan lefwa; hu- ru han är hennes fånge, och önskar at aldrig bli det- ta fängelset qwitt; och mer sådant, som aldrig går hälften så mycket af hjertat, som när jag handskas med dej. Tar henne i famn. Greta. Tyst, och war stilla. Förer honom ifrån sig med smi- lande ögon. Men, Peter, huru stå eljest Baronens saker? Peter. Det wore bättre', du frågade, huru mina stå. Greta. Jag menar, om han har bra penningar.Peter. Ja så, penningar! Jo, det må du tro. Du skulle se om mornarna, hwad för löpande der är hos oss, nu ifrån en Köpman, nu en Kryddkrämare, nu från Källare, nu från Caffé - hus, Perukmakare, Skräd- dare, Skomakare, ja Fältskärare också, men det för wissa orsaker — — Greta. Hwad är det för orsaker? Peter. Du må icke tro, at det är för sådant, som de fläste ha recepter före i sina task - böcker; nej! utan som min Herre är curiösk uti alt, så har han ock stu- derat uti Fältskäreriet, men han will icke, at någon ska wetat. Och dessa hälsa ifrån sina Husbönder och Mästare, at Baronen wille betala deras fordringar. Och om han icke hade pengar, så wore det ju onödigt, at skrifwa alns långa räkningar på 4, 5, 6 år. Men det är olyckan, at de så sällan råka honom sjelf: ty så snart det klappar på, så måste jag, som nu kän- ner alla dessa så wäl, som de wore mina bröder, gå ut och säja, Baronen är inte hemma. Och om de af en händelse någon enda gång träffa honom, så har

han ingen tid, at se räkningarne igenom. Ty du kan wäl tänka, at hans hufwud är sysstesatt med mycke wigtigare saker, än at blädra igenom så mycke lappri, som, om det wore alt tilhopa, nog wore så stort, som ett ris papper. Greta. Det måtte wara förskräckeliga penningar det. Jo, jo, det lär wara sant, det Fröken sade, at han är bottenrik.Peter. Och af hans stat, upförande och trakterande, kan hwar och en se, hwad der måtte wara. Du kan wäl tänka, Mitt Såckerhjerta, när han på en qwäll för 4 år sen trakterade och spelte bort på ett wärdshus 6000 Ducater, fast Baronen hittils förgätit, at betala det: och bara Hyrkuskarna tilhopa skola ha 1000 plåtar; och de må löpa så länge de wilja, så få de ändå icke ett öre, förr än han blir gift. Dock gör icke han, som andra, de der under frieriet föra sig präktigt up, ge kärestan stora gåfwor, och spara inga drickspengar; men betala det sen af hustruns hemgift, som kanske icke räcker til hälften, då de sen, när alt är trutet, få swälta tilhopa; och huru det då går med sämjan, wisar ordspråket: när ätat är alt, så bitas swinen. Utan efter Baronen satt sig så före, så måste det så ske: ty han går aldrig ifrån sina ord. Greta. Är han då så ordhållen? Peter. Ja, det han tänker, det måste fram, och det han sagt, det måste wara sant, som det wore tryckt af Påfwel i Rom. Så at, när det faller honom in, at det ska komma regn, går han med kappa, fast han skulle försmägta af heta: och ofta, när det öser regn neder, så går han med hatten under armen, efter han satt sig före, at det ska bli klart wäder. Och aldrig får jag så snart ett löfte på en örfil, som jag ju gör mej färdig, at njuta det til goda, efter han sällan låter slika waror komma an på tiden. Greta. Jag åt up det jag wille säja i jåns, at det står ga- let til med Fröken: ty Herr Nicanor will twinga hen- ne, at taga Baron Alfvarsam, och har gifwit hennetid til nu i dag, men det är fåsängt, at betänka sig der på: ty om hon will, så sker det, och om hon icke will, så sker det lika wäl, efter hennes Far tycker om honom til måg; men Frun älskar din Baron. Wi få nu se, hwilkendera som winner. Peter. Nå, står det så til, så kan jag säja dej förut, at min Baron, som har qwinfolken på sin sida, går af med bytet: in det ä ju de, som regera hela werden. Och wille jag heller fäckta med 10 wärjor, än en en- da styfkjorrel; efter som den med list kan bräcka det hårdaste stål, och skaffa sendrag uti de starkaste ar- mar. Och wille jag i tysthet säja Herr Nicanor, at, om han will ha Baron Alfvarsam gift, så får han ta honom sjelf, eller bli böneman för honom på annat ställe. Men si der kommer Lacce, Baron Alfvarsams dräng, jag måste tala med honom. Far wäl så län- ge, och glöm icke din egen Peter. Tredje Inträdet. Peter. Lasse. Peter. Go dag, Bror! hwar ifrån kommer du? Lasse. Den å den ware Bror med tjufwen. Peter. Ackta dej, war icke så stor i orden. Ser du in- te, hwad jag har, fast jag för en hop Griphomi- nussar inte tör låta dubskon synas nedan för råcken. Wisar, at han bar på sig en Hirschfängare.Lasse. Den skrämmer mej inte långt: ty först lärer råst- mästaren ha nyckelen til honom, och sen wet jag, at ditt hjerta inte länge sen, wid en ränstens bataillje, flytte sej så långt ner, at du sitter påt, och sen lär det knapt skrufwats tilbaka. Och de, som skrika mäst, plä duga minst: ty jag har hört talas om folk i månen, som til ett wist krig gjorde sej mustascher så långa, at de kunde fastna i dörarna, toge sej en faselig upsyn, at de kunde som Robert Kneckt skrämma barn, och stormade på Caffé - husen, som de skulle swälja 12 fiender i en bit; men modet bestod dock i fötterna. Peter. Du är tämmelig fritalig, Lasse. Lasse. Det är ju sanning alt hwad jag sagt? Peter. Men west du icke, at sanning och hat desse tider äro så följaktige, som roderskan och halmhatten, och trifwas så litet, som samwet hos mågen Adbocat, lycka hos en Poët, och penningar hos en Gullmakare? Hwart ska du eljest gå, min kära Lasse? Lasse. Hör, jag will säja dej något, som kanske du inte wet. Peter. Jo, at du kaprar på Norrebro hwar qwäll. Lasse. Nej, det är icke något särdeles, efter det är allmän farwäg för dej och dina gelikar, som sällan äro widpengar; utan at jag redan har copierat af twå bref åt Baronen, och bör således heta Herr Sictér. Peter. Om förlåtelse, Herr Sictér. Han lärer då wara af Små-Sicterarne? Lasse. Kan wara lika mycke. Men wet du någon, som will köpa desse Hanrejs- skyldten? Wisar frant en hwit, och en swart plumage. Peter. Ha, ha, trå dej, det ska jag säja åt Baronen. Men hwarföre kallar du dem så? Lasse. Jo, när en gift bär dem, så är det tecken, at han redan förskutit sitt krut, och at andra jaga i hans skog; men när de sitta på en ungkarl, så wisa de antingen, at han jagar hos andra, eller at han i framtiden be- höfwer andras hjelp, eller ock bägge delarne. Peter. Då will jag aldrig bruka dem, fast Baronen har lofwat mej en, och de redan ä i bruk ibland wåra gelikar, som triumfants- skor och ör - ringar hos pigor. Lasse. Så har din Baron lofwat dej en? Peter. Ja, han will ge mej en, som han har lagt åf. Lasse. Jo, det går gerna så, at utslitna blomasier och afdankada Kammar- Jungfruer äro Lackejernas sportlar.Peter. Far wäl, Lasse. Jag ska hem til min Herre, och säja swar. Lasse. Ett ord ännu. Folket säjer, at din Baron ska ha Fröken Granlaga. Är det sant? Peter. De säja ock, at hon ska ha din Baron. Är det sant? Lasse. Jag för min del wille önska, at det

icke skedde: ty min Baron är werkeligen wärd bättre Fru, än en, som kan få andetäppa af Packateller, och jämra sig öfwer en spinnel i förmaket, som hon fått ben i wrångstrupen. Peter. Och jag åter igen tycker, at min Baron och Fröken ä ett lika par, som ha nycker hwar på sitt sätt: ty han är så sjelfklok, som han upslukat alt hwad lärdt hetat, sen Noach gick i kålt, och lika som alt det han pratade wore Lärda Tidningar. Och Fröken åter i- gen är så regelbunden, at hon icke andas, blinkar, gäspar, talar eller tiger, utan på wissa uträknade stun- der, fast det sista icke altid sker så noga på sin tid. Nej, jag måste gå. Fjerde Inträdet. Baron Sjelfklok. Peter. Peter. Fröken lät hälsa Herr Baronen, och säja, at hon mår wäl; men är så orolig til sinnes, efter hennesFar will twinga henne, at ta Baron Alfvarsam, och ska i dag efter middan ge swar. Baron Sjelfklok. Tag hit min nya Allonge - Peruque, och den hatten jag hade i går, då jag gick chapeau bas, och se til, om wagnen intet är kommen. Peter. Ja, det war sant, jag har warit hos alla Hyr- kuskarna, och der är ingen, som will köra. Baron Sjelfklok. Så äro de nu så rika, at de icke behöfwa förtjena något mer? Du skulle sagt dem, at de skola så dub- belt mer hos mig, än hos andra. Peter. Ja, jag sade nog så; men de bästierne lära förtjent och slukat nu så mycket under Riksdagen, at det sit- ter dem uppe i halsen. Sagta til Askådarne. Jag will säja Er i rysthet, go wänner, de sade, hin köre åt den Baronen: ty först sku wi slita wagn och redskap, och sedan nöta up några par skor, at fordra betalningen, och likwäl få ingen ting. Högt. Sant är det, at de få mer här, än hos andra. Sagta. Men Baronen menar löpa. Baron Sjelfklok. Jag må gå då, och kan excusera mig, då jag kom- mer, at jag ej gaf mig tid, at wänta på wagnen. Bär mig hit min röda kappa.Peter. Omöjeligen kan Baronen gå med kappa nu: ty det regnar ju inte. Folket, som står i fenstren, ler då åt Herr Baronen. Baron Sjelfklok. Bry dig ej der om. Jag lärer weta, hwad jag gör. Wi ha säkert regn inom 17 minuter, och då får jag bele dem igen, och de få se, at jag är kloka- re, än de alla. Peter. Sagta, til Åskädarna. Han lärer försagt sig, och ment galnare. Baron Sjelfklok. Gack imedlertid förut, anmäl min respect, och fråga, om jag om en liten stund kan få den lyckan, at sjelf se, huru Fröken mår. Imedlertid går jag in på nästa Caffé-hus. Men först skall jag ha kappan på mig. De gå bägge ut. Femte Inträdet. Ett Caffé - Hus föreställes, med personer wid åtskilliga hord, med hattarna på, och tobaks-pipor i mun- nen, och begär den ene ett, den an- dre annat; til exempel: Herr Plumage. Stina lilla! en tasse Caffé.Stina. Herren skall strax få. Herr Droppögd. Jungfru! ett glas Bränwin. Jungfrun. På stunden. Herr Liebenkuss. Jag begärde ju för 6 öre kringlor, huru war det med dem, min Sötunge? Stina. Jag kommer nu, kära Herre. Jungfrun. Hwem war det, som begärde Thé - watnet? Herr Torstig. Det war jag, min lilla Mor. När hon satt fram Thé - watnet, så sätter han henne på knäet, klappar henne på bröstet, och säger: Mitt Såcker, will hon stoppa en pipa åt mig, så skall jag göra henne det samma igen. Jungfrun. Släpp mig då, kära Herre, så skall det ske. Stop- par pipan, och får åt honom. Herr Torstig. Tänd på wackert, så smakar det så sött. Hon tän- der på.Herr Trumpen. Stina, hit med mer såcker, och nyp intet fram bitar så små som flugor. Herr Fuktig. Med det ena benet öfwer knäet, en pipa i munnen, och hatten på ena örat, ropar: Jungfru! ett glas Öl. Jungfrun. Hon kommer strax ur Källaren. Herr Fuktig. Jag tror, at hon gått till Djurgården', eller tör hända det är fruset i tappen. Herr Mustache. Går på gälfwet med galonerad hatt, och sjunger för sig sjelf första repetitionen på en Fransysk Wisa. Badinons sans cesse, Et ne nous engageons jamais, Si l' amour nous presse, Fuyons ses traits. Går sedan til Herr Wisp, som sitter och dricker Caffé, de kyssa hwar annan, och Mustache säger: Tänk, Mon Frere, at jag förleden Söndag war i 4 Kyrkor under Högmässan, förr än jag kunde finna nå- got ansigte , som meriterade min attention; men sedan jag gått til alla portarna wid sista Kyrkan, så såg jag ändtelig ett, och har sedan med all flit spanatefter, och med möda ändteligen funnit, hwar hon bor, så at jag hoppas snart göra lycka der. Sjunger om sam- ma wisa igen: Badinons sans cesse &c. Wid ett bord sitta 2 Bönder med tobakspiper i munnen, och hattarna på. Den förste ropar: Jomfru, gen uss en skål Cofé, å de nyaste Åwisnin- garne. De få Avisorna, och den ene läser: Krakau (Cra- cou) den 9 Nov. Det berättes, at Tartarerne göra åt- skilliga rörelser. Säger sedan: Ja så, der ha wi freen de låfte uss. Jo, jo, alt ä dä sant, som ja hört at Pålackarna gått te sjös mä hela sin flåte, å willa kring- ränna Tattaren bå te sjös å lans. Den andre Bonden. Så wet ja de må då fara hem de der swarte Mä- raprånglarne, som fara kring hos uss, å trulla, å skrä- ma qwinfolken te å ge säg bå mat å penga. Den förste Bonden. Al - gi - er den 15 Julii. Wåre kapare hafwa up- bragt 4 stycken Ga - le - rer. Säger: Dä ska wäl wa Galleyer. Dels med am- amuntion, dels vi - vic - Vi- ctalier, Säger: dä läre wara trycke fel, å ska wäl heta fetaljer (Victualie) waror. Säger sedan: Ja trodde nock, at Ryssen så länge sulle ränna mä sina galleyer, tes han feck näsbränna, å dä wa rätt. Baron Sjelfklok kommer in uti sin röda kappa, sät- ter sig neder,

torkar swetten af sig, och säger: Det är skräckelig warmt i dag. Herr Orädd. Som sitter bredewid. Och Herr Baronen går likwäl med kappa?Baron Sjelfklok. Ja, wi få regn inom 12 minuter. Herr Orädd. I dag kommer intet regn. Baron Sjelfklok. Herre, det förstår Ni intet. Herr Orädd. Tör hända, at jag förstår så mycket, som Ni. Baron Sjelfklok. Ni talar, som Ni begriper. Herr Orädd. Och Ni handteras, som Ni talar. Slår Baronen på örat. Baronen reser sig, och de andre gå emellan. Sedan sät- ter sig Baronen på andra sidan bredewid en Officer, och säger: Har Herren warit på Hofwet i dag? Officeren. Ja, jag war uppe wid Apartement. Baron Sjelfklok. I dag har intet Apartement warit. Officeren. Jo har det så, och bägge Deras Majestäter wo- ro ute. Baron Sjelfklok. Det måtte jag bättre weta.Officeren. Har då Herr Baronen warit uppe? Baron Sjelfklok. Nej; men jag wet det likwäl så wist, at jag kan swärja derpå Officeren. Men jag såg det med egna ögon. Baron Sjelfklok. Min Herre förlåter mig, at jag fruktar, det lärer warit i sömnen. Officeren. Så lärer jag då drömma alt hwad jag gör? Ger Baronen en örfil, och säger: Drömmer jag nu ock? Baron Sjelfklok ger honom en igen, då Baron Alfvarsam, som sitter wid ett annat bord, kommer och skiljer dem åt, och säger: Mig tyckes, gode Herrar, at ett sådant upförande på ett publikt ställe är mindre tjenligt, och kan lända Er bägge til mer olägenhet, än I förmoden. Och som mig synes, så är den ene för sjelfklok och enwis, och den andre för het: ty I, Baron Sjelfklok, bor- de wäl icke disputera den andre Herren det, som han sett med egna ögon, utan låta rätta Er i en sak, som skedt der, I icke sjelf warit närwarande. Och I, min Herre, gjorde bättre emot Er sjelf, om I lemnade discoursen med dem, som endast tro hwad de wilja.Baron Sjelfklok. Skall det då wara sant, hwad han säger? Nej, det skall aldrig ske. Baron Alfvarsam. Mig skall det göra lika mycket, emedan det ej rörer mig, om det är sant eller osant. Gamla Brita. Behaga Herrarna @Renätter, Pomerantser och sköna friska Citroner? Köp min wackre Herre lille. Desse äro de skönaste, som kommit i är. En plåt för fem och tjugu. Baron Sjelfklok. Jag will hafwa 100 stycken. Kom til mig kl. 4. Ni wet ju, hwar jag bor? Brita. Ja, jag wet. Tack, Söta Herr Baron. Baron Sjelfklok säger til Wärden: Skrif up på räkning hwad jag fått denna gången. Går ut. Jungfrun, sagta. Örfilarna med? Wärden för sig sjelf: Det är onödigt, at spilla bort bläck och pap- per på räkningar, som syfta på ewigheten. Tredje Öpningen. Första Inträdet. Peter, Greta. Frökens Rum wises. Peter klappar på, och Greta kommer ut. Peter. Baronen ber anmäla sin rispeckt til Nådig Fröken, och frågar, om han får sjelf ha den lyckan, at se huru Hon mår? Greta. Fröken låter hälsa tilbaka, och säger, at Baronen är wälkommen. Andra Inträdet. Baron Sjelfklok, Fröken Granlaga. Baron Sjelfklok. Pardonnera sin tjenare, Min Nådiga Fröken, at han är så hardi, och incommoderar henne förmiddagen. Jag wet wäl, at slikt är emot bienseancen; men den nouvelle jag fått, at jag i dag skall se slutet på all min fortune, och at Min Agréabla Fröken skall träda i Ägtenskap med Baron Alfvarsam, är orsaken til denna min hardiesse. Ty som man icke kan tro alla rykten, så wille jag sjelf höra det af Min Nå- diga Skönhets egen Mun. Fröken. Ja, det är sant, at Min Far har positivement så beslutit, och at det måste ske, om man ej finnernågot moïen, at göra dess dessein til intet, hwar om jag ärnar deliberera med min Mor, til dess Ba- ron Alfvarsam kommer rättnu hit, at göra visite hos min Far. Baron Sjelfklok. Jag måste då gå bort. Men considerera, Min Nådiga Fröken, at toute mon espérance är ständ emel- lan lifwet och döden, som endast dependerar af lyck- ligt utslag i denna saken; ty går det olyckligt, så är jag pour jamais perdu, och mitt förtreteliga lif skall, la peste me creve! icke en timma mer röra denne krop- pen, utan - - - - Fröken. Besinna Er, Herr Baron, och fatta ej en så despe- rar resolution, ty om jag än skall necessiteras, at gif- ta mig med Baron Alfvarsam; så kan jag dock aldrig twingas, at lemna kärleken til Er: hwarföre I då för min skull bör spara Er sjelf. Baron Sjelfklok. Ja, det kunde så wara; men, mort bleu! sedan jag satt mig så före, få bör det så ske. Adieu ma Mignonne! Kysser Frökens hand, och går ut. Tredje Inträdet. Fröken allena. Ja, det måtte wara ett underligt hufwud, som will, at alt, hwad han sätter sig före, måste wara rätt, så at om jag icke hoppades, när wi en gång komma tilhopa, at kunna ta den enwisheten ur huf- wudet på honom, så tordes jag wäl aldrig gifwa ho- nom min hand, fast han äger hjertat förut. Mentänk, huru han såg ut! Nästan alt Poudret war utslagit af hela den ena sidan i hans Allonge-Peru- que, och han såg ut, som Skatorne warit och hackat på honom. Ja, jag kan häpna för en sådan negli- gence, och om det warit på en annan, så hade jag fått degoût för honom hela min lifstid. Fjerde Inträdet. Fröken, Fru Lucilia. Fröken. Ach, Min Nådiga Mor, är nu ingen annan ut- wäg, än at min Faders beslut i dag skall effectue- ras, så lärer det ock blifwa mitt sista. Ach! jag tyc- ker mig se döden för ögonen, och jag kallnar redan om fötterna. Fru Lucilia. Gif dig tilfreds, Min Dotter, wi få wäl råd, när det kommer der til. Fröken. Ach! hwad råd skall man finna? Jag dör rätt- nu. Ja, jag är redan

död. Fru Lucilia. Med en sådan öfwerilande sorg kan icke saken hjel- pas, ty om man will winna sitt ändemål, så bör ej förnuftet bortkastas, utan brukas, då man altid fin- ner någon utwäg. Fröken. Ach! hwad utwäg då?Fru Lucilia. Bäst är, at när Baronen kommer, och din Fader will gifwa dig åt honom, du med tårar i ögonen på- minner honom sitt löfte, at ej twinga dig til något giftermål, da jag wist wet, at Baronen, som både är förnuftig och ömsint, samt ofta dessutom sagt, at han aldrig will hafwa någon Hustru med ett twunget samtycke, lärer afftå sin begäran, och äfwen interce- dera för dig hos din Fader, at du må få den du älskar. Och imedlertid bör Baron Sjelfklok tilsägas, at han är här, strax efter Baron Alfvarsam kommit. Jag går nu in, at tala med din Fader. Femte Inträdet. Herr Nicanor, Fru Lucilia. Herr Nicanor. Huru är det med wår Dotter? huru är hon sin- nad? Är hon nu nögd, at friwilligt gifwa Baron Alf- varsam sin hand; eller hänga några andra griller henne i hufwudet? Fru Lucilia. Nej, jag förmodar, at hon wet, det är hennes skyldighet, at lyda sina Föräldrar. Herr Nicanor. Är då alt färdigt til Brölloppet, efter Baronen lärer wara på wägen, ty hans Dräng kommer der? Fru Lucilia. Jag will låta höra efter.Sjette Inträdet. Herr Nicanor, Baron Alfvarsam, Fru Lucilia, Lasse. Lasse. Baronen ber anmäla sin wördnad, och frågar, om han får ha den äran, at hälsa på Herrskapet. Herr Nicanor. Hålsa Baronen tilbaka, och säg, at han är hjerte- lig wälkommen. Baron Alfvarsam. Kosser Fru Lucilias hand, hälsar sedan på Herr Nicanor, och säger: Jag är nu kommen, i anledning af Herrskapets go- da löfte, at i dag få njuta frugten af det hopp, som hit intil dels förnögt, dels ängslat och oroat mina finnen, så länge owissheten gjort mig fruktande, med förmodan, at ej något hinder nu mer är i wägen, at jag ju får fägna mig af Fröken Granlagas otwung- na ja och samtycke. Herr Nicanor. Lät min Dotter komma in, så skall det snart blifwa beståldt. Herr Nicanor, Baron Alfvarsam. Fru Lucilia, Lasse. Sjunde Inträdet. Fröken Granlaga, Greta, Per- sonerna af förra Inträdet. Fröken kommer in, och Baron Alfvarsam går emot henne, och kysser hennes hand.Herr Nicanor. Jag hoppas, min Dotter, at du nu besinnat dig, så at hwad jag dig förr sagt, nu icke mer lärer kom- ma dig främmande eller obehageligt före; utan at du strax med nöje kan gifwa Baron Alfvarsam din hand, som til den ändan är kommen uti wårt hus. Gack derföre åstad, at wi sedan må få önska Er lycka. Fröken står stilla, gråter, och ser på sin Far, som säger: Hwad felar dig, mitt Barn? war icke så blödig, utan gör, som din Far säger. Lasse. Det är ju brukeligt, at gråta wid wigslen, lik- som de aldrig wille giftas, fastän de kanske friat sjelfwa. Baron Alfvarsam, til Lasse. Huru understår du dig at tala? Lasse. Å, jag tyckte, Fröken skulle wara lika så glad åt Baronen, som Jungfrun står färdig, at flyga på mej. Herr Nicanor. Spara, Mitt Barn, dina tårar; jag will önska, at de aldrig behöfwas bättre, än nu. Fröken. Ach, Min Far! Går bort och kysser sin Fars hand. Herr Nicanor. Säg, hwad som felar dig. Fröken. M - - - Mi - - Min Far ha - - har ju lof- wat mig - - -Herr Nicanor. Hwad har jag lofwat dig? Fröken. A - - At aldrig tw - - twinga mig til något gif- termål. Herr Nicanor. Det är ju intet twång; utan som ett lydigt barn bör du efterkomma din Faders wilje, som altid bättre kan se, hwad som är dig gagneligt, än du sjelf, som af ungdoms slygtighet icke bryr dig om mer, än det du endast ser för ögonen. Lasse Sagta. Jo, jo men bry de sig om mer, än det de se: och wälja således ofta skaler för kärnan, då skadan omsider försent öpnar ögonen, och lärer dem med ånger beklaga sina fel. Baron Alfvarsam. Går til Fröken, och säger: Min Fröken, war så nådig, och säg fritt ut, hwad som ligger Henne på hjertat, och war försäkrad, at, om jag på något sätt kan bidraga til Heñes nöje, Hon skall finna mig raisonnable, fast än det ock skulle ske med mitt eget nöjes förlust. Fröken. Jag tackar Herr Baronen för sitt goda löfte, och i förlitande der på will jag ock säga rena sanningen. Jag ärkänner med högaktning Herr Baronens genereu- sa sinne, som fattat så goda tankar för mig, och skall aldrig förgäta den heder, som mig derigenom är be- wist; men jag måste rent ut bekänna, at ehuru jag arbetat med mig, at prägla uti mitt sinne ett tycke, och en så upriktig kärlek för Er, som dessa omständig-heter fordra, jag likwäl finner alt mer och mer nå- got, men wet icke sjelf hwad det är, som ligger i wägen, at jag icke kan älska Er, som jag borde: ty kan jag ej heller, utan twång och fruktan för en be- dröfwelig påfölgd, efterkomma min Fars befallning. Men som Herr Baronen dels försäkrat, at han äl- skar mig af hjertat, och följgakteligen söker at göra mitt nöje, dels ock så ofta låtit höra, at han aldrig will hafwa någon Fru, som med missnöje och twång skall gifwa sitt samtycke: så hoppas jag, at Herr Baronen, efter sin wanliga generosite, icke allenast wänder sina tankar til någon annan, som är dem bättre wärd, och med större behag kan sättja wärde på en så hederlig ansökan; utan ock intercederar för mig hos min Fa- der, at han i en så delicat sak icke brukar sin Fa- derliga myndighet, utan lemnar mig ett fritt wal, hwilket skall förbinda mig til så mycket mer ärkänsla emot Herr Baronen, så länge jag lefwer. Baron Alfvarsam. Hänger saken så tilsammans, så

försäkrar jag, at förr lemna mitt eget nöje, än at göra Fröken miss- nögd; dock med det förbehåll, at, fast jag icke är så lyckelig, at winna min åstundan uti ägandet, jag likwäl får utbedja mig den fägnaden, at få wörda Henne til mitt sista. Hwarföre jag ock, (wänder sig til Herr Ni- canor,) will bedja Herr Nicanor, det han täcktes lem- na Fröken sin fria wilja: ty fastän det står i För- äldrars magt, at råda sina Barn. så är dem dock ej lofgifwit, at med wåld liksom tyrannisera öfwer deras wilja. Och, som mig är berättadt, lärer Fröken fat- tat tycke för Baron Sjelfklok, derföre ryckes mig, at Herr Nicanor wid ett så lika och anständigt partie bör lemna henne sin åstundan. Och si, nu kommer han.

# Åttonde Inträdet.

Baron Sjelfklok, Peter, Personerna af förra Inträdet.

*Baron Sjelfklok.*

Hälsar på alla.

*Fru Lucilia*

Herr Baronen kom just så à propos, som han warit kallad.

*Baron Sjelfklok.*

Ödmjuka tjenare, Min Nådiga Fru.

*Herr Nicanor.*

Jag hade i dag ärnat gifwa min Dotter åt Baron Alfvarsam; men som hon stadnat med sitt tycke på Er, Herr Baron, och Baron Alfvarsam icke älskar någon twungen kärlek, så har han rådt mig, at lemna henne sin frihet. Men som jag ser förut, at det aldrig kan blifwa något godt och nöjsamt Ägtenskap Eder emellan, derest icke Herr Baronen ändrar sitt positiva sinne, tror, at han, så wäl som andra, ock kan fela, och låter klokt folks råd tjena sig til nytta: och om du, Min Dotter, är så granlaga i lapperi, som aldrig förtjenar förståndigt folks upmärksamhet: så kan jag aldrig gifwa mitt samtycke til Er begäran, Herr Baron; ej heller hjelpa dina tårar, Min Dotter, så länge sinnet är oförändradt.

*Baron Sjelfklok.*

Är icke annat, än det, i wägen, så skall Herr Nicanor efter denne dagen få se mig en hel annan människja.

*Fröken Granlaga.*

Och hos mig aldrig mer det samma sinnet.*Herr Nicanor.*

Så gifwer då hwar annan Edra händer; och jag gifwer Eder 50000 Plåtar, at börja med.

De önska dem lycka.

*Peter* sagta.

Nu hoppas jag, at *Baronen* är hemma wid sina wanliga morgon-besök, och har tid, at se igenom räkningarna.

Högt. Men kan icke Mamsell Greta och jag få smidas ihop på samma räkning?

*Lasse.*

Å! hwad ska en så wacker Flicka med ett sådant gammalmodigt hwardags ansigte? Bättre är, at hon blir min Hjertunge. Eller huru, Jungfru Greta! hwad säger Ni der om?

*Greta.*

Jag har länge wäntat på den frågan af dig, Min Lasse lille! och ofta haft orden i munnen, at fråga dig sjelf.

*Peter* för sig sjelf.

Twi dej, ditt löslifwada stycke, som ser så enfaldig och ärbar ut, och är likwäl ingen bit bättre, än de andra.

Högt. Ä dina ord inte mer at bygga på, än at du kan nu löpa ifrån mej, som har tröstat dej med så många famntag, när wi råkats i mörkret, och bli kär i Lasse?

*Greta.*

Om intet annat skilde oss åt, så wore det nog, at du icke begriper, det man altid bör förstå wåra ord med det förbehåll, at jag håller af dig, tils någon ny kommer.*Peter.*

Skall då jag få ingen ting?

*Lasse.*

Du kan få gamla Brita: ty ni ha ägtenskaps tycke af hwarandra, och som hon är halt, så löper hon icke från dej: dessutom har hon god näring; ty det är en hop folk, som oftare om nätterna besöka hennes koja, än Kyrkan.

*Peter.*

Jag will då, Lasse, icke missunna dej ditt byte, än mindre hänger jag mej derföre: ty jag är säker om, at din panna inom 2 månader wisar, at du kan duga til Krönings-Oxe.